

Finland har en tobakslov fra 1977. Den indeholder forbud mod salg til personer under 16 år, regler om advarsler på cigarettekningerne, forbud mod tobaksreklamer og generelt rygeforbud på offentlige steder.

Norge oprettede i 1970 et tobaksskaderåd. I 1973 fik Norge en tobakslov, der indeholder forbud mod tobaksreklamer og salg til personer under 16 år samt regler om standardadvarsler på cigarettekninger. I 1985 fremsattes forslag til en ny lov om rygeregulering på offentlige steder og forslag om, at Norge skal være røgfrit i år 2000.

Island fik i 1984 en tobakslov på linie med den finske og har rygeregulering på private arbejdspladser i samarbejde med sikkerhedsudvalgene.

I Sverige findes en lov om advarsler imod rygning på tobaksvarer og centralt udarbejdede råd og anbefalinger om begrænsning af tobaksrygning i lokaler, som er af fælleskarakter. Disse råd følges i meget vidt omfang.

Også uden for Skandinavien findes regler om begrænsning af tobaksforbruget, og i USA er med stor effekt gjort mange tiltag for at begrænse rygningen.

Som bilag er optrykt forslag til en ny bestemmelse i tobaksloven (Norge) (bilag 1), uddrag af lov nr. 693 vedrørende tobaksrygning (Finland) (bilag 2) samt uddrag af lov vedrørende rygning på offentlige steder (Minnesota, USA) (bilag 3).

Det sociologiske perspektiv

I den ovenfor omtalte norske rapport omtales det »sociologiske perspektiv på spørgsmålet om passiv rygning«. Det siges her klart, at så længe rygning opfattes som normal adfærd, vil mange opfatte et ønske om forbud mod rygning som en belastning af forholdet mellem de implicerede parter.

Derfor står den passivryger, der lider af alvorlige gener, næsten altid alene med ønsket om rygeforbud, selv om mange andre, måske de fleste, på arbejdspladsen, i ventesalen, i flyvemaskinen i virkeligheden har samme ønske.

Medvirkende til rygerens uvilje mod at tage hensyn er naturligvis, at rygeren hurtigt bliver stærkt afhængig.

Konsekvensen af det stigende forbrug og det faldende antal rygere er formentlig, at vi i dag har flere storrygere end tidligere – og dermed flere rygere, som simpelt hen ikke kan klare sig ret længe uden tobak.

Dette sammenholdt med den almindelige stigning af allergiske sygdomme er måske den væsent-

ligste forklaring på, at passiv rygning er et voksende problem for flere og flere mennesker.

Indgreb i den personlige frihed?

Den almindelige indvending imod henstillinger om at undlade at ryge er, at det er et indgreb i den enkeltes personlige frihed.

Dette er naturligvis rigtigt. Sikring af røgfri miljøer er i så henseende at sammenligne med færdselsloven og alle andre reguleringer af menneskelig adfærd, som samfundet finder påkrævet.

Men hvis den personlige frihed defineres som »frihed til at gøre alt, hvad der ikke skader andre«, kan retten til at ryge hvor som helst ikke henhøre under frihedsrettighederne.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Værn mod passivrygning kan gennemføres på mange måder alt efter, hvilke lokaler der er tale om, og hvilken personkreds der skal beskyttes. En regulering kan eksempelvis bestå i, at et rygeforbud følges op af regelmæssige rygepauser i særlige rum. Ligeledes kan reguleringen foregå ved, at der indrettes separate rum til rygere og ikke-rygere. Reguleringen mod passiv rygning skal omfatte både ansatte og kunder, klienter, elever, patienter etc.

Ad 2

Der kan næppe lovgives for det private arbejdsmarked om passiv rygning, og man må derfor søge at nå til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter om at indføre værn mod passiv rygning.

Allerede i dag er der mennesker, der har måttet forlade et godt job, alene fordi luften på arbejdspladsen var forurenset med tobaksrøg.

I sådanne tilfælde må den passive ryger kunne forlade jobbet uden nogen form for sanktioner, og uden at det opfattes som »samarbejdsvanskeligheder«.

Det må være samarbejdsudvalgenes og bedrifts-sundhedstjenestens opgave at sikre, at medarbejderne kan arbejde i ren luft.

Der må lægges vægt på oplysning om tobak-kens additive virkninger i forbindelse med andre farlige stoffers tilstedeværelse på arbejdspladsen.

En svensk dom fra november 1985 tilkendte arvingerne efter en svensk kvinde, der døde af lungecancer, erstatning, fordi man fandt det sandsynliggjort, at døden var forårsaget af passiv rygning på arbejdspladsen.